

МАТЕРІАЛИ. РЕЦЕНЗІЇ. ОГЛЯДИ

РЕЦЕНЗІЯ НА НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ ПОСІБНИК Ю. П. ЩУКІНОЇ “ПРОЦЕСИ ОНОВЛЕННЯ ХУДОЖНЬОЇ МОВИ ТЕАТРУ АНІМАЦІЇ У ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ XX – НА ПОЧАТКУ XXI СТОЛІТТЯ”

Мирослава ЦИГАНИК

<https://orcid.org/0000-0003-4337-7222>

*Львівський національний університет імені Івана Франка,
кафедра театрознавства та акторської майстерності,
вул. Валова, 18, Львів, Україна, 79008
e-mail: myroslava.tsyhanyk@lnu.edu.ua*

На сучасному етапі розвитку українське сценічне мистецтво стикнулося з потребою науково-історичної диференціації мистецьких процесів, пошуку нових моделей ментальної репрезентації та комунікації з глядачем як через форму, так і через зміст. Це потребує постійного оновлення інформаційного простору, нових підходів до вивчення мистецьких явищ, які можуть бути представлені в різних (семантичних, образних) формах, та арсеналу певних категоріальних знань. Саме розвиток освіти в галузі 02 “Культура і мистецтво” спеціалізації 026 “Сценічне мистецтво” є одним із чинників поступу мистецького процесу та його інтеграції у загальноєвропейський контекст, адже результатом пізнання є знання.

Навчально-методичний посібник кандидата мистецтвознавства, в. о. завідувача кафедри театрознавства Харківського національного університету мистецтв ім. І. Котляревського Юлії Щукіної “Процеси оновлення художньої мови театру анімації у другій половині XX – на початку XXI століття” до дисципліни “Історія і теорія театру анімації”, яка є освітнім компонентом трьох освітньо-професійних програм (“Режисура театру ляльок”, “Театрознавство” та “Акторське мистецтво театру ляльок”) Харківського національного університету мистецтв ім. І. П. Котляревського, має значну навчально-методичну та практичну цінність, адже сприятиме вивченню мови театру анімації. Це видання допоможе в підготовці професіоналів та фахівців освітніх програм зі спеціальності 026 “Сценічне мистецтво”, які вже успішно акредитовано в українських закладах вищої освіти чи впроваджуються. Навчально-методичний посібник “Процеси оновлення художньої мови театру анімації у другій половині XX – на початку XXI століття” розширить горизонти навчальних курсів з історії театру ляльок, театрознавства, театральної критики, режисури театру ляльок та майстерності актора театру ляльок. Досі в Україні не видано жодного підручника з історії театру ляльок, тому є гостра необхідність у розвитку теоретичної та практичної баз у сфері лялькового мистецтва

на національному та регіональному рівнях – у цьому і полягає наукова цінність видання.

Поданий на рецензування навчально-методичний посібник “Процеси оновлення художньої мови театру анімації у другій половині ХХ – на початку ХХІ століття” авторки Ю. Щукіної не має аналогів серед вітчизняних навчальних видань у галузі та є одним із перших кроків у розвитку методології викладання у вищій школі дисциплін з театру анімації.

Навчально-методичний посібник ґрунтується на багатолітніх напрацюваннях авторки, працях Є. Русаброва, статей з цієї проблематики українських театрознавців, зокрема, М. Гарбузюк, Г. Веселовської, І. Долганової, У. Рой, Я. Грушевського. Окремо варто відмітити перелік посилань на відеоматеріали у мережі Інтернет. Проте список літератури варто було б розширити науковими напрацюваннями світової мистецької спільноти, зокрема, чеської, французької, балтійської, польської, про які згадує авторка (Jurkowski H. “Dzieje teatru lalek”, “Národní umělec Josef Skupa”). Це стало б підтвердженням того, що навчально-методичний посібник побудований на використанні набутого досвіду, сучасних концепцій та підходів у науковому дискурсі щодо театру анімації.

Ю. Щукіна для написання навчально-методичного посібника взяла за основу історико-теоретичний та системний методи дослідження, за допомогою яких розібрала мистецьке явище художньої мови театральної анімації і знову збирала навколо створеного центру – українського лялькарства. У рецензованому виданні в логічній послідовності розкрито сім основних тем, кожна із яких висвітлює особливості театру анімації як у теоретичному аспекті, так і з огляду на специфіку жанру у практичній діяльності. За змістом розділи навчально-методичного посібника є структуровані та надають чітке розуміння сутності художньої мови театру анімації у другій половині ХХ – на початку ХХІ століття. Принципи та підходи розкривають основні функції та методи діяльності театру анімації у хронологічно окреслених межах. Авторка порушує проблемні питання, з якими стикався тогочасний український анімаційний театр у контексті історико-культурних процесів, та наводить приклади постанов, унаочнюючи їх фотоматеріалами. Однак у тексті простежується не до кінця вибудоване термінологічне підґрунтя освітнього компоненту напряму анімаційного театру в координатах театрознавства як науки. Для покращення методологічного показника роботи рекомендовано словосполучення-терміни “ляльковий театр” і “анімаційний театр”, “живоплановий персонаж” і “живий план”, “лялькарство”, “анімація фактур” чітко визначити і ввести до глосарію, таким способом кількісно і якісно збільшити словник науково-професійної лексики театру анімації.

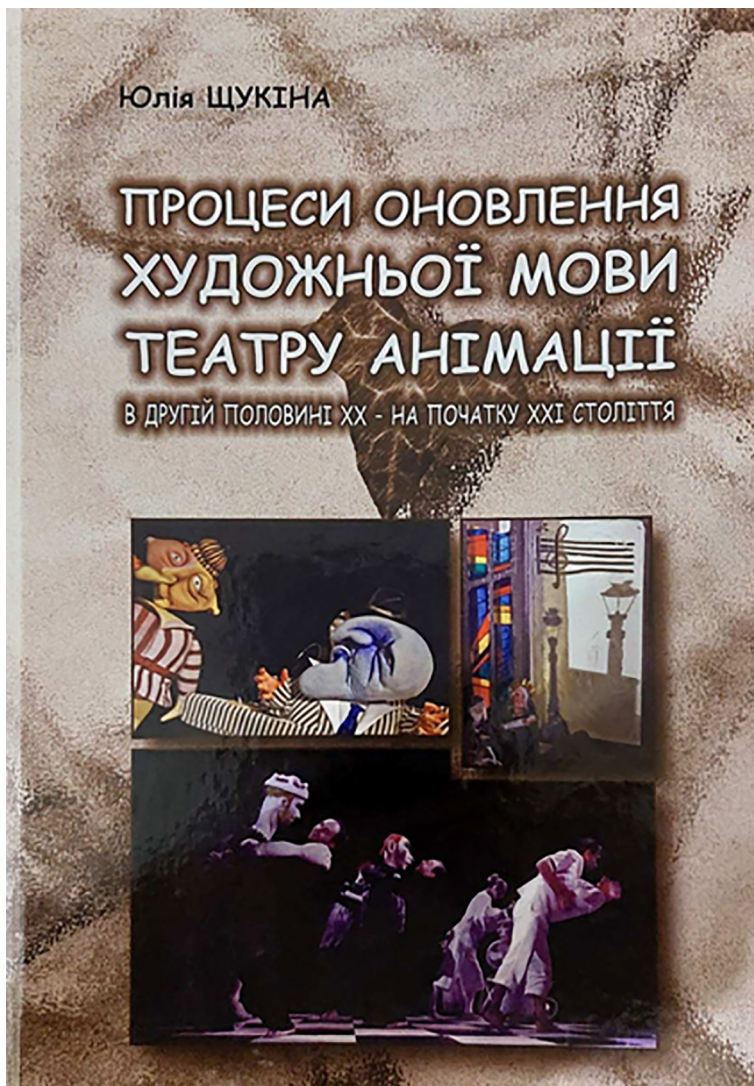
Текст розділів навчально-методичного посібника доповнений довідково-інформаційними даними: комплексом тем семінарських завдань, тестовими завданнями, відеоматеріалами для самостійної роботи, глосарієм, зазначено методи контролю і розподіл балів, подано списки літератури та рекомендованих інтернет-ресурсів.

Отже, навчально-методичний посібник “Процеси оновлення художньої мови театру анімації у другій половині ХХ – на початку ХХІ століття” Ю. Щукіної є комплексною та завершеною роботою, підготовленою на належному теоретичному, методичному і прикладному рівнях, є суттєвим внеском у теорію художньо-естетичних особливостей театру ляльок. Він буде корисний студентам,

які навчаються за освітніми програмами I–III рівнів зі спеціальності 026 “Сценічне мистецтво”, професіоналам та фахівцям у галузі. За структурою, змістом та обсягом навчально-методичний посібник “Процеси оновлення художньої мови театру анімації у другій половині XX – на початку XXI століття” відповідає вимогам МОН України, що дає змогу рекомендувати його до друку.

Рецензія надійшла до редколегії 14.02.2023

Прийнята до друку 30.12.2023

Щукіна Ю. Процеси оновлення художньої мови театру анімації у другій половині XX – на початку XXI століття : навч.-метод. посібник. Харків : Колегіум, 2023. 280 с. ; іл.